

Till: Länsstyrelsen i Östergötlands län

Från: Nätverk för en trygg landsbygd i Norra Östergötland

Hemställan om att Länsstyrelsen genomför en konsekvensanalys/riskanalys med anledning av ökad otrygghet på landsbygden.

(16 redovisade incidenter)

Nätverkets syfte

”Att skapa en tryggare landsbygd genom att från medborgarna samla ihop och delge Länsstyrelse, politiker och media, information om incidenter som ökar oroskänslan på landsbygden. Exempelvis incidenter baserade på kriminalitet och rovdjursangrepp.”

Bakgrund

Nätverk för en tryggare landsbygd i Norra Östergötland bildades under hösten 2019 efter ett ökat antal stölder på landsbygden samt efter upprepade rovdjursattacker inom de norra kommunerna i Östergötland. Personerna i Nätverket utgjordes inledningsvis av företagare och övriga med huvudsaklig utkomst från jord, skog och natur men har efterhand utökats med personer som bor på landsbygden samt intresseorganisationer och privatpersoner som har anknytning till naturen.

Samtliga som visat intresse för nätverkets engagemang har uttryckt att trygghetsfrågor för medborgare som de beskrivs av massmedia, myndighetspersoner och politiker fokuserats i alltför hög grad till att gälla kriminaliteten i tätorterna.

Allt arbete eller kostnader som uppstår med anledning av Nätverkets initiativ omhändertas av ideella medel.

Risk för reprisalier

Eftersom det svenska samhället vid upprepade tillfällen misslyckats med att skydda initiativtagare till ställningstagande i rovdjursfrågor väljer Nätverkets aktiva medlemmar att i skrift vara anonyma så långt det är möjligt. Nätverket anger endast en person som är kontaktperson mot myndigheter och media.

Avsaknad av vidsynthet i trygghetsfrågor

Nätverket anser att det för närvarande saknas en vidsynthet i trygghetsfrågor. Att den enskilde när incidenten är ett faktum ska kontakta polis (kriminalitet) eller Länsstyrelse (rovdjursfrågor) för att eventuellt och i mycket sällsynta fall få rättelse på det inträffade är allmänt känt. Däremot att någon med samordningsansvar granskar och identifierar behov av nödvändiga preventiva åtgärder för att incidenten ej ska uppstå eller att skadan ska lindras har nätverket ej kunnat ge exempel på.

Nätverket har sett ett akut behov av denna konsekvensbeskrivning/riskanalys som leder till åtgärd. **Vi har uppfattningen att Länsstyrelsen är en sådan myndighet som har denna uppgift på sin agenda.**

Rapporterade händelser allmänt

Nätverket har i sitt inledande arbete fokuserat på att dokumentera incidenter som har koppling till rovdjursangrepp. Dokumentation över kriminella incidenter som bränsle-, materiel- och sadelstölder m.m. finns väl dokumenterat i massmedias arkiv och kan vid behov återfinnas bl.a. i länets lokalpress. Dessutom bör också de kriminella incidenterna kunna redovisas av länets polismyndighet.

Utöver kriminalitet och rovdjursangrepp har nätverket också noterat att telekommunikationen för delar av landsbygden håller på att hastigt försämrats. Telia monterar ner delar av den fasta telefonin med konsekvens att för platser där täckning för mobilt nätverk saknas mister medborgarna sina möjligheter att kommunicera med polis, sjukvård, övriga samhällstjänster eller anhöriga.

Rapporterade händelser som nätverket har kännedom om

Vargrelaterade incidenter som skett från ca 9 månader tillbaka i tiden.

- Vargangripen och dödad kviga i Bjärsätter/Stjärnorp (**Se incident 1A "Valpar med när kalv dödades och incident 1 B "Vargvalpar var med när kvigkalv dödades"..."**).
- Skenande Nötdjur i Labbetorp, Tjällmo, referens Anders Einarsson
- Dödade får i hage utanför Ljungsbro (**Se incident 7 "Finspångsvargar kan ha fällt åtta får..."**).
- Dödade får i hage i Kroken/Gärtorp utanför Finspång. 50 m intill närmaste bostads- och fritidshus. Ytterligare 2 attacker på vilda djur i strax anslutning till sina hus. Oskyggt beteende av varg! (**Se incident 2A "Får dödade i vargattack..." och incident 2B "Vargattack oroar boende i närområdet..."**).
- Skenande boskap i Jägestorp vid 2 tillfällen i närheten av Gärtorps sommarstugeförening. Ekonomiskt bortfall på ca 40 tim för lantbrukare samt kostnader för reparation av staket (**Se incident 3 "Oro i Hällestad efter vargangrepp"**).
- Jaktlag råkar ut för hundattack av varg som lyckas avvärjas av passkytt. Vargen springer sedan vidare till en annan passkytt. Vargen agerar orädd och uppehåller

sig en längre stund hos passkytten på ca 15-20 m avstånd. Passkytten tvingas till varningsskott varefter vargen springer vidare och uppvisar ett oskyggt beteende! Händelserna inträffar återigen i närheten av Gärtorps Sommarstugeföreningen. **(Se händelse 4 "Jägare mötte varg..." och händelse 5).**

- 10/12 10 tjurar skenade och rymde vid Lada i Vånga. Skador på staket, tid och förlorad inkomst för ägare. Förmodligen rovdjur som skrämte dem. Länsstyrelsens viltspårhandläggare utkallad. Incident rapporterad till Länsstyrelsen som publik information men går inte att läsa av allmänhet på deras hemsida.
- Skrämde nötdjur i Bänorp Ljungsbro
- Skenande nötdjur med skador på både djur och staket i Bjärka Ljungsbro. En kviga hittades med brutet ben och avlivades **referens Ola Bjärkefur**.
- Hunden Arracs som försvann vid Hultsjön Ljungsbro. Hundens kvarlevor hittades och bedömdes ha utsatts för troligt vargangrepp **referens Pernilla Sjögren Larsson**.
- 4/10 tamdjur skrämde ur hage vid Västerängen , Tjällmo. Daniel Hellqvist konstaterar att "bara varg kan ha skrämte djuren på detta sätt" **referens Sofia Persson**.

Möjliga och faktiska konsekvenser p.g.a. rapporterade incidenter

- Stor oro och otrygghet p.g.a. vargens oskygga beteende
- Stor risk att allmänhet börjar beväpna sig i skog och natur. Framförallt efter incidenten där en jägare blev tvungen att avlossa ett varningsskott för att lyckas bli av med vargen **(Se incident 4 och 5)**.
- Föräldrar till småbarn slaktar sina får för att förhindra att vargarna inte ska lockas till sitt bostadshus **(Se incident 9 "Avlivar fåren p.g.a. vargen...")**.
- Flera lantbrukare överväger att massansöka om ekonomiska medel för rovdjursavvisande stängsel. Även om de är fullt medvetna om att det inte kommer fungera. Åkermarker och beteshagar kommer likna ett "fängelse". Stängsel kräver stora underhåll. Det är med största sannolikhet mer prisvärt att utöka sina ladugårdar och låta betesdjuren vistas i dem året runt före bete utomhus. Konsekvens att betesmarker växer igen.
- Boende i Borggård tillåter inte sina barn cykla eller gå mellan stallet i Brystorp och Borggård efter artikeln i NT om flickan som mötte vargarna under löptur **(Se incident 6 "Wilma mötte vargar på joggingrundan...")**. Skjutsar dem med bil fortsättningsvis.
- Hästintresserade personer vågar inte rida i skog och natur. Oro för att hästen ska börja skena vid möte med varg.
- Sommarstugeförening i Gärtorp utanför Finspång med närmsta hus ca 50 m från fårhagen vistas inte längre alls i samma utsträckning i skog och natur. De boende upplever och känner sig uppträckta mot väggen till sina bostads- eller fritidshus. Vissa släpper inte ut sina husdjur/katter om kvällarna längre och går framför allt inte några längre sträckor för att rasta sina hundar.
- Barn får inte längre cykla och fiska på egen hand utan föräldrars närvaro.
- Människor vågar inte längre plocka svamp och bär i vargreviret.
- Vissa föräldrar låter inte sina barn gå till skolskjutsen på egen hand inom vargreviret.

- Jägare vågar fortsättningsvis ej släppa sina jakthundar vilket kan resultera i minskad avskjutning av vilt och därmed ökad risk för ytterligare viltrelaterade olyckor i trafiken.

Fortsatt arbete i nätverket

Nätverk för en trygg landsbygd kommer att så länge det finns intresse och engagemang från allmänhet fortsätta att samla information om upplevda incidenter. Att otryggheten ökar bland en stor del av landets medborgare kan inte accepteras. De av skattemedel finansierade och av riksdag fastställda myndigheter måste till slut ta sitt fulla ansvar.

Nätverket planerar att vid tre kommande tillfällen ge allmänheten orientering om nätverkets arbete. Till dessa informationsträffar med start i **Hällestad församlingshem den 27 januari kl 18.30** är, utöver allmänhet, intresserade myndigheter välkomna. Informationen är enkelriktad varför vi ej förväntar oss några redovisningar eller svar på vår hemställan eller våra frågor. Om däremot närvarande myndigheter aktivt deltar i den förmodade diskussion och/eller frågestund som säkert uppstår ser nätverket som positivt.

Nätverket planerar att starta en egen hemsida där allmänheten kan rapportera upplevda incidenter som skapar otrygghet orsakade av kriminalitet och/eller rovdjursangrepp.

Frågor till Länsstyrelsen

I Nätverkets arbete och kontakt med landsbygdens invånare har en rad frågor uppmärksamrats. Här ges några exempel:

- *Vem står till svars när det händer en incident som leder till skador/dödsfall på människor?*
- *Redovisa vilka faktauppgifter som anger att det inte kan inträffa personskador av varg i likhet med det som inträffade i Kolmårdens djurpark.*
- *Varför beviljar man inte skydds jakt på hela reviret när vargarna visar ett så oskyggt beteende samt dessutom stör landsbygdens näringsidkare?*
- *Vill Länsstyrelsen se att lantbrukarna håller sina djur inomhus före betande och vilka konsekvenser får detta?*
- *Flera beteshagar riskerar växa igen p.g.a. att det är allt för komplicerat att hägna in dem mot varg. Vem står till svars för att landsbygdens biologiska mångfald reduceras och som står i direkt konflikt med Länsstyrelsens huvudsakliga mål?*
- *Hur kan Länsstyrelsen misslyckas med att säkerställa DNA-prov på 14 vargangripna och dödade får i Kroken/Gärttorp?*
- *Vargfrågan är ett laddat ämne och ökar klyftan ytterligare mellan landsbygd och städer.*
- *Bristfällig faktabaserad information från Länsstyrelsen om rovdjursangrepp kan innebära att förtroendet för Länsstyrelsen försämras!
Exempelvis delgavs ingen info till lantbrukare i Finspång om kvigan som varg angrep i Bjärsätter/Stjärnorp.*

- *Stor risk och oro att vargarna och deras valpar präglats på nötdjur vilket kan vara orsaken till skenande nötdjur i Labbetorp/Tjällmo, Jägestorp.*
- *Vem kompenserar för försämrade värden på fastigheter i reviret? Finspångs kommun arbetar systematiskt för att nå sin vision om 30 000 invånare år 2035. Ett viktigt argument för att lyckas med det är att marknadsföra sitt stora antal sjöar och goda möjligheter till friluftsliv. Vår bedömning är att attraktionskraften kommer reduceras avsevärt om vargreviret får finnas kvar.*
- *Vågar Länsstyrelsen riskera att en ryttare möter varg och ramlar av om hästen börjar skena? Enligt **incident 8 "Bekräftat - Varg dödade hästar..."** är det nu konstaterat att varg dödat hästar i Danmark.*

Svar på redovisade frågor och mer därtill bör redovisas av den konsekvensbeskrivning/riskanalys som efterfrågas av Nätverk för en trygg landsbygd.

Behov av Konsekvensbeskrivning/riskanalys

Med anledning av det som redovisats ser Nätverket det som önskvärt att Länsstyrelsen övertar ansvaret för fortsatt arbete med att analysera orsaker och åtgärd till den otrygghet som ökar bland landsbygdens befolkning.

Avslutningsvis hemställer Nätverket än en gång att en konsekvensbeskrivning/riskanalys genomförs så att nödvändiga åtgärder kan identifieras och verkställas.

Redovisade incidenter

Incident 1A+B	Artikeln NT – "Valpar med när kvigkalv dödades..."
Incident 2A+B	Artikel NT – "Får dödade i vargattack...+ Vargattack oroar boende..."
Incident 3	Artikel NT – "Oro i Hällestad efter nej..."
Incident 4	Artikel NT – "Jägare mötte varg – sköt varningsskott..."
Incident 5	Artikel NT – "Jägare mötte varg..."
Incident 6	Artikel i NT – "Wilma mötte vargar på joggingrundan..."
Incident 7	Artikeln NT – "Finspångsvargar kan ha fällt åtta får..."
Incident 8	Jakt & Jägare – "Bekräftat varg dödade danska hästar..."
Incident 9	Artikel NT – "Avlivar fåren på grund av vargen..."
Incident 10	Jakt & Jägare – "Bilder före vargattack chockade forskare..."
Incident 11	Insändare NT – "Vargen är ett livsfarligt rovdjur..."
Incident 12	Insändare NT – "Skrämmande okunskap i vargdebatten!..."
Incident 13	Insändare NT – "Att verka eller inte verka på landsbygden..."
Incident 14	Insändare NT – "Inte bara djurägare som är oroliga..."
Incident 15	Insändare NT – "Vad händer om vargen blir oskygg..."
Incident 16	Insändare NT – "Är vargen viktigare än människan..."

Nätverk för en trygg landsbygd
Norra Östergötland

2020-01-12

Finspång 2020-01-17

Jonny Petersson

Samman kallande för Nätverk för en trygg landsbygd

Sändlista:

Länsstyrelsen i Östergötland

Som orientering:

Motala, Linköping, Finspång och Norrköpings kommun

Lokalpress i Motala, Linköping, Finspång och Norrköpings kommuner.